



AVIZ
**referitor la propunerea legislativă privind Statutul persoanelor
aparținând minorităților naționale din România**

Analizând **propunerea legislativă privind Statutul persoanelor aparținând minorităților naționale din România**, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.B654 din 7.11.2007,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a) din Legea nr.73/1993, republicată și art.46(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observații și propuneri:

1. Prezenta propunere legislativă are ca obiect de reglementare Statutul juridic al cetățenilor români aparținând minorităților naționale din România.

Reglementarea este motivată de necesitatea creării cadrului legal unitar în vederea păstrării și dezvoltării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale de pe teritoriul României.

Prin conținutul său, proiectul face parte din categoria legilor organice, iar în aplicarea dispozițiilor art.75 alin.(1) din Constituția României, republicată, prima Cameră sesizată este Senatul.

2. Din punct de vedere al dreptului comunitar, obiectul de reglementare vizat de inițiatorii propunerii legislative **nu cade sub incidența dreptului statuat la nivelul Uniunii Europene**, competența de reglementare aparținând exclusiv autorităților naționale ale statelor membre, însă cu respectarea principiilor democrației, a

drepturilor omului și a libertăților fundamentale, consacrate la nivelul Uniunii Europene.

Din această perspectivă, propunerea legislativă se aliniază dreptului comunitar primar reprezentat de dispozițiile **art.6 alin.(1) din Tratatul de la Amsterdam**, potrivit căroră „Uniunea respectă drepturile fundamentale, așa cum sunt garantate de *Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale*, semnată la **Roma la 4 noiembrie 1950**, și așa cum rezultă din tradițiile constituționale comune Statelor Membre, în calitate de principii generale ale dreptului comunitar”. Acest document european de referință garantează protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale în sistemul general de apărare a drepturilor omului.

De asemenea, propunerea legislativă se înscrie și în exigențele europene prevăzute de dispozițiile **Directivei 2000/43/CE adoptată de Consiliul Uniunii Europene în data de 29 iunie 2000**, referitoare la *punerea în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică*, care stabilește cadrul general de reglementare pentru combaterea discriminării pe baza rasei sau originii etnice, în vederea punerii în aplicare, în cadrul statelor membre, a principiului egalității de tratament.

În același timp, sunt relevante dispozițiile unui alt document politic european, respectiv cele ale **Cartei drepturilor fundamentale**, adoptată la Nisa în decembrie 2000, aceasta reprezentând o importanță deosebită pentru spiritul comunitar.

În afara acestor instrumente juridice valabile la nivelul Uniunii Europene, se impune a fi menționate și documentele politice statuate la nivelul Consiliului Europei, dintre care menționăm **Convenția cadru pentru protecția minorităților naționale**, adoptată la Strasbourg la 10 noiembrie 1994 de către *Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei*, deschisă semnării la 01 februarie 1995 și intrată în vigoare în data de 1 februarie 1998, ratificată de România prin **Legea nr.33/1995**.

Convenția europeană impune obligația statelor semnatare de a promova condițiile de natură să permită persoanelor aparținând minorităților naționale să-și mențină și să-și dezvolte cultura, să-și păstreze elementele esențiale ale identității lor, respectiv religia, limba, tradițiile și patrimoniul cultural.

Amintim, de asemenea, un alt document european de referință și anume Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare,

ratificată de România prin **Legea nr.282/2007**. Acest document subliniază valoarea interculturalității și a plurilingvismului, indiferent de ponderea cetățenilor ce aparțin unei minorități naționale, dar și dreptul de a folosi o limbă regională sau minoritară în viața publică și privată (ce reprezintă un drept imprescriptibil), în conformitate cu principiile și obiectivele cuprinse în Pactul Internațional relativ la drepturile civile și politice al Națiunilor Unite, și în conformitate cu spiritul Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale a Consiliului Europei.

Din cele prezentate mai sus, rezultă că, prin natura și conținutul obiectului său, inițiativa legislativă se încadrează în spiritul reglementărilor statuate la nivelul Uniunii Europene, precum și al documentelor internaționale la care România este parte, statuând asupra respectării drepturilor și libertăților minorităților naționale din România. Proiectul constituie un act normativ cu o deosebită semnificație, răspunzând pe deplin eforturilor considerabile pentru cultivarea spiritului de toleranță și a dialogului inter-etnic, precum și monitorizarea eficientă a situației în acest domeniu, respectându-se, totodată, dispozițiile constituționale, precum și celelalte prevederi legale din România.

3. Din punct de vedere al dreptului național, semnalăm că propunerea legislativă reproduce în mod fidel în cadrul **art.2 alin.(1)** și **art.5 alin.(1)** normele constituționale prevăzute la art.4 alin.(2) și la art.6 alin.(1) din Legea fundamentală.

De aceea, sugerăm reformularea textelor, pentru a nu se reitiera dispozițiile constituționale.

4. Pentru corelare cu titlul proiectului, norma din cuprinsul **art.1** trebuie să se refere la Statutul **persoanelor** aparținând minorităților naționale din România.

5. Pentru aceleași considerente și având în vedere dispozițiile art.6 alin.(2) din Constituție, **art.2 alin.(2)** din proiect trebuie să se refere, de asemenea, la **persoanele** aparținând minorităților naționale.

În plus, semnalăm că art.54 din Constituție reglementează îndatorirea fundamentală de **fidelitate** față de țară a **cetățenilor români**, nu a minorităților naționale. Este necesară, de aceea, reformularea corespunzătoare a textului.

6. Semnalăm că, potrivit art.32 pct.12 din Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale a Consiliului Europei adoptată la Strasbourg la 1 februarie 1995 și ratificată de România prin Legea nr.33/1995, „nici o definiție a minorității naționale nu este conținută în

Convenția-cadru. S-a decis să se adopte o abordare pragmatică, bazată pe recunoașterea că este imposibil să se ajungă la o definiție aptă să întrunească sprijinul general al tuturor statelor ale Consiliului Europei”. Pentru aceste motive, sugerăm ca proiectul să nu prevadă o astfel de definiție, motiv pentru care norma de la **art.3 alin.(1)** propunem să fie eliminată.

7. La **art.4 alin.(2)**, propunem înlocuirea expresiei “conform principiilor” cu expresia “potrivit principiilor”, mai adecvată în context.

8. La **art.6 alin.(1)**, pentru precizia normei, recomandăm inserarea sintagmei “aparținând minorităților naționale” după termenul “persoanele”.

9. Din considerente de redactare, la **art.8 alin.(2)** este necesară înlocuirea sintagmei “În interesul prezentei legi” cu sintagma “În **înțelesul** prezentei legi”.

10. Având în vedere prevederile art.6 alin.(1) din Constituție, care se referă la **dreptul** la păstrarea, la dezvoltarea și la exprimarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale, propunem ca **art.9 alin.(1)** să fie reformulat în acest sens.

La **alin.(3)**, ultimul rând, propunem înlocuirea expresiei “fără a prejudicia alți cetățeni” cu sintagma “fără a aduce atingere drepturilor celorlalți cetățeni”.

La **alin.(4)**, sugerăm înlocuirea expresiei “românii să fie puși” cu sintagma “persoanele de naționalitate română să fie puse”.

11. La **art.11**, propunem înlocuirea termenului „îndemnurile” prin „instigare”, mai potrivit în context.

12. La **art.14 alin.(2)**, norma trebuie reanalizată având în vedere dispozițiile Legii nr.75/1994 privind arborarea drapelului României, intonarea imnului național și folosirea sigiliului cu stema României de către autoritățile și instituțiile publice, care prevede la art.7 că *drapelul altor state se poate arbora pe teritoriul României numai împreună cu drapelul național și numai cu prilejul vizitelor cu caracter oficial de stat, al unor festivități și reuniuni internaționale, pe clădiri oficiale și în locuri publice stabilite.*

13. La **art.15 alin.(6)**, propunem eliminarea expresiei finale care debutează cu „dreptul său prevalând ...”, deoarece nu este necesară.

La **alin.(8)**, propunem înlocuirea expresiei “pe tot parcursul” cu expresia “pe toată durata”.

14. La **art.17 alin.(3)**, pentru un plus de rigoare normativă, propunem înlocuirea expresiei „prin concurs”, cu expresia „pe bază de concurs”, propunere valabilă și pentru alin.(3) al art.19.

15. La **art.23 alin.(1) și (3)**, considerăm că referirea la posturile publice de radio nu ar trebui limitată la „statele vecine României”.

16. La **art.26**, sugerăm contopirea celor două alineate prin includerea la alin.(1) în locul expresiei „o pondere substanțială”, a expresiei „un procent de cel puțin 20% din populație”.

La actualul **alin.(1)**, ultimul rând, recomandăm înlocuirea expresiei “față de români”, cu sintagma “față de persoanele de naționalitate română numeric minoritare”.

17. La **art.29**, propunem eliminarea expresiei „de asemenea”, care nu este necesară.

18. La **art.31 alin.(1)**, pentru un spor de precizie normativă, sugerăm reformularea textului, astfel:

“Art.31. - (1) Persoanele aparținând unei minorități naționale, având capacitate de exercițiu deplină care se declară că aparțin minorității respective și care pe baza unei înțelegeri pun în comun bunuri fără drept de restituire a acestora, cunoștințele sau aportul lor în muncă pentru realizarea unei activități în interesul păstrării, exprimării și dezvoltării identității lor etnice, culturale, lingvistice și religioase, se pot constitui în organizații ale căror obiective și scopuri nu aduc atingere caracterului național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român”.

19. La **art.33 alin.(1)**, pentru claritatea normei recomandăm ca textul să fie redactat astfel:

“(1) Lista membrilor fondatori trebuie să cuprindă: data, locul și scopul întocmirii listei, precum și numele, prenumele, data nașterii, adresa de domiciliu, felul actului de identitate cu seria, numărul acestuia și codul numeric personal, cetățenia, naționalitatea și semnătura membrului fondator”.

La **alin.(3)**, trebuie înlocuită expresia “Fiecare listă” prin cuvântul “Lista”.

20. Întrucât lista membrilor fondatori este prevăzută la art.33, pentru corectitudinea normei de trimitere, **art.35 lit.g)** trebuie să se refere la art.33, nu la art.34, cum greșit s-a reținut în text.

21. La **art.37**, pentru un spor de rigoare normativă, propunem înlocuirea expresiei “sunt obligate”, cu expresia “au obligația” și a sintagmei “de la intrarea ei în vigoare” cu sintagma “de la intrarea acesteia în vigoare”.

22. Pentru ca norma să fie completă, la **art.40 alin.(1)** este necesară inserarea cuvântului “identității” înaintea cuvântului “persoanelor”.

La **alin.(2)**, trebuie eliminată particula “își”; expresia corectă fiind „Consiliul Minorităților Naționale poate constitui”, la **alin.(3)** trebuie utilizată expresia „își desfășoară activitatea”, iar la **alin.(5)** expresia “Hotărâre de Guvern” trebuie redată sub forma “hotărâre a Guvernului”.

23. La **art.41 lit.c)**, pentru unitate în redactarea articolului, propunem ca textul să debuteze cu expresia „formulează, consiliilor de administrație ...” și să se înlocuiască expresia “de măsuri” cu sintagma “proponeri și măsuri”.

La **lit.f)**, propunem înlocuirea expresiei „autoritățile publice”, prin expresia „autoritățile administrației publice”.

24. La **art.43 alin.(1)**, pentru un spor de rigoare în redactare și pentru corelare cu dispozițiile alin.(2) al aceluiași articol, textul trebuie reformulat astfel:

“**Art.43.** - Departamentul pentru Relații Interetnice, structură fără personalitate juridică, în cadrul aparatului de lucru al Guvernului, are obligația de a promova dezvoltarea relațiilor interetnice pe teritoriul României”.

25. Dispozițiile **art.45**, nu sunt necesare, motiv pentru care propunem eliminarea textului. Pe cale de consecință, actualul art.46 va deveni art.45.

PREȘEDINTE

dr. Dragoș ILIESCU